

LIETUVOS RESPUBLIKOS KULTŪROS MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL ILGALAIKIO MUZIEJININKŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO
NUOSTATŲ PATVIRTINIMO**

2008 m. spalio 29 d. Nr. IV-508
Vilnius

Įgyvendindamas Muziejų modernizavimo 2007–2015 metų programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 275 (Žin., 2007, Nr. [34-1238](#)), 7.1 priemonę:

1. T v i r t i n u ilgalaikio muziejininkų kvalifikacijos tobulinimo nuostatus (pridedama).

2. R e k o m e n d u o j u savivaldybėms, vykdančioms muziejų steigėjų funkcijas, vadovautis ilgalaikio muziejininkų kvalifikacijos tobulinimo nuostatais.

KULTŪROS MINISTRAS

JONAS JUČAS

ILGALAIKIO MUZIEJININKŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ilgalaikio muziejininkų kvalifikacijos tobulinimo nuostatai (toliau – Nuostatai) reglamentuoja kvalifikacijos tobulinimo prioritetines kryptis, uždavinius, kvalifikacijos tobulinimo formas, organizavimą ir finansavimą.

2. Šių Nuostatų tikslas – sudaryti sąlygas muziejininkams įgyti ir nuolat tobulinti kompetencijas, kurios reikalingos užtikrinti muziejaus kaip šiuolaikiškos kultūros įstaigos, ugdančios visuomenės istorinę savimonę ir kūrybiškumą bei teikiančios kokybiškas paslaugas lankytojui, misijos įgyvendinimą.

3. Nuostatuose vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos muziejų įstatyme (Žin., 1995, Nr. [53-1292](#); 2003, Nr. 59-2638) ir Muziejuose esančių rinkinių apsaugos, apskaitos ir saugojimo instrukcijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. IV-716 (Žin., 2006, Nr. [1-3](#)), vartojamas sąvokas.

II. ESAMOS BŪKLĖS ANALIZĖ

4. Lietuvoje veikia 107 muziejai: 3 nacionaliniai (nuo 2009 m. sausio 1 d. pradės veikti dar vienas nacionalinis muziejus), 15 respublikinių, 3 apskričių, 64 savivaldybių, 17 žinybinių ir 5 nevalstybiniai.

5. Šiuo metu Lietuvos muziejuose dirba 2 914 darbuotojų, iš jų 672 muziejininkai, 152 restauratoriai ir 77 ekskursijų vadovai.

6. Muziejus kasmet aplanko vis daugiau lankytojų: 2003 metais – 2 402 tūkst., 2004 metais – 2 550 tūkst., 2005 metais – 2 706 tūkst., 2006 metais – 2 887 tūkst., 2007 metais – 3 115 tūkst. lankytojų. Pastaraisiais metais muziejuose gausėja užsienio turistų.

7. Keičiantis muziejų vaidmeniui informacinės ir žinių visuomenės plėtros kontekste, jiems keliami nauji reikalavimai, susiję su informacinių ir ryšių technologijų taikymu, visuomenės narių gyvenimo lygio ir užimtumo struktūros pokyčiais, kultūrinių ir mokymosi visą gyvenimą poreikių tenkinimu. Šiems uždaviniams spręsti reikia sistemingai ir nuosekliai atnaujinti muziejininkų žinias ir kompetencijas – vadybinius, profesinius, informacinio raštingumo ir bendruosius socialinius gebėjimus.

8. Muziejai gali prisidėti prie formalaus ir neformalaus mokymo, vykdydami edukacinę veiklą bei siekdami, kad muziejų teikiamos paslaugos taptų neatsiejama mokymo proceso dalimi.

9. Sparčiai plėtojamos kitos kultūros ir laisvalaikio paslaugų sritys sudaro didelę konkurenciją muziejų sektoriui. Dėl čia esančio mažesnio darbo užmokesčio bei didėjant konkurencijai laisvalaikio rinkoje, muziejuose ima stigti kvalifikuoto personalo.

10. Muziejininkai neturi galimybės sistemingai kelti kvalifikaciją ir tobulinti profesinius įgūdžius. Tai lėtina Lietuvos muziejų modernizavimą, trukdo muziejams sparčiau pereiti prie šiuolaikiško jų rinkiniuose kaupiamų kultūros, meno, gamtos, mokslo ir technikos paveldo vertybių saugojimo, pristatymo ir populiarinimo. Šiuolaikiniam muziejui keliami reikalavimai ne tik užtikrinti tradicines muziejaus funkcijas, bet ir tenkinti išaugusius bei pasikeitusius lankytojų poreikius.

11. Specialias muziejininkų tęstinio mokymo programas rengia Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centras (toliau – LKDTC), tačiau, remiantis 2008 m. Kultūros ministerijos atliktos muziejų apklausos duomenimis, LKDTC kursų programas muziejininkai vertina kaip nesistemingas, neaktualias, ribotos pasiūlos.

12. Pagal trišalį Lietuvos, Latvijos ir Estijos kultūros ministerijų susitarimą 2004 metais buvo įkurta tarptautinė Baltijos muzeologijos mokykla (toliau – BMM), remiama tarptautinės muziejų tarybos ICOM Europos skyriaus ir skirta Baltijos šalių muziejininkų kvalifikacijai tobulinti. Nors BMM siūlomi kursai vertinami labai gerai, juose kvalifikaciją tobulinti kasmet gali tik 10 Lietuvos muziejininkų.

13. Populiariausi muziejininkų kvalifikacijos tobulinimo būdai yra tęstinio mokymo įstaigų siūlomi kursai LKDTC, BMM, muziejų organizuojami vienkartiniai ar tęstiniai kursai, projektinės veiklos mokymai, savarankiškas mokymasis, dalyvavimas tarptautinėse konferencijose ir simpoziumuose, stažuotės užsienio muziejuose, tačiau pastarąsias dažnai riboja finansinės galimybės.

14. Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą, atsivėrė plačios galimybės pasinaudoti struktūrinių fondų teikiamomis finansavimo galimybėmis, kurios leidžia muziejams tobulinti muziejininkų kvalifikaciją, teikiant kokybiškas kultūrinės paslaugas aktyviau prisidėti prie regionų plėtros. 2006–2008 metais Lietuvos muziejų asociacija kartu su 10 muziejų – partnerių įgyvendino muziejininkų kvalifikacijos tobulinimo projektą „XXI amžiaus muziejininkų kompetencijos ir gebėjimų ugdymas“. Jo metu parengtos 32 mokymo programos, kvalifikaciją tobulino 328 muziejininkai. Kursuose dalyvavę muziejininkai labai gerai įvertino mokymo programų kokybę, aktualumą, naudingumą profesinei veiklai. Tačiau šiuose mokymuose galėjo dalyvauti tik 10 Lietuvos muziejų darbuotojai. Įvertinus Lietuvos muziejų asociacijos teigiamą patirtį ir rezultatus, būtų naudinga ir kitiems Lietuvos muziejams pasinaudoti Struktūrinių fondų galimybėmis teikiant paraiškas finansavimui gauti pagal 2007–2013 m. Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos priemones.

15. Kultūros ministerijos vykdytos apklausos duomenimis, didžiausias poreikis yra gilinti profesines muziejininkų žinias. Kaip svarbiausios buvo išskirtos šios temos: eksponatų atranka ir dokumentavimas, ekspozicijų ir parodų rengimo inovacijos, rinkinių skaitmeninimas, muziejinių vertybių prevencinis konservavimas ir restauravimas, edukacinės programos, bendravimo su lankytojais įgūdžiai ir specialiųjų poreikių lankytojų aptarnavimas, projektų rengimas. Pažymėta, kad būtina tobulinti administracinius gebėjimus muziejų vadovaujantiems darbuotojams. Juos domintų muziejų vadybos įvadas (pradėjusiems vadovauti), organizacijos kultūra, strateginis planavimas, žmogiškųjų ir finansinių išteklių, konfliktų valdymas, komandinio darbo organizavimas, paslaugų kokybės ir aplinkos analizės metodų taikymas. Plečiantis muziejų tarptautiniam bendradarbiavimui, aktyvėjant kolekcijų mainams, didėjant užsienio lankytojų srautui, muziejininkams labai svarbus tampa užsienio kalbų (ypač – anglų k.) įgūdžių tobulinimas, o siekiant lankytojui teikti kuo įvairiapusiškesnes kultūrinės paslaugas – ir informacinių technologijų įgūdžių tobulinimas – ECDL kursai (pradedantiesiems ir pažengusiems), darbas su duomenų bazėmis ir grafinėmis programomis, paieška internete, tinklalapių kūrimas.

III. MUZIEJININKŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO PRIORITETINĖS KRYPTYS IR UŽDAVINIAI

16. Siekiant šių Nuostatų 2 punkte išdėstyto tikslo, nustatomos šios muziejininkų kvalifikacijos tobulinimo prioritetinės kryptys:

16.1. muziejų valdymo kompetencijos ir administracinių gebėjimų tobulinimas;

16.2. muziejų rinkinių vadybos kompetencijos ugdymas (eksponatų įsigijimo planavimo, kompiuterinės apskaitos ir skaitmeninimo, ekspozicijų, parodų ir edukacinių programų rengimo įgūdžių tobulinimas);

16.3. darbo su lankytojais gebėjimų ugdymas.

17. Muziejininkų kvalifikacijos tobulinimo uždaviniai:

17.1. sudaryti sąlygas muziejininkams plėtoti turimas kompetencijas bei įgyti naujų, reikalingų jų profesinėje veikloje;

17.2. tenkinti kvalifikacijos tobulinime dalyvaujančių muziejininkų profesines,

bendrakultūrinės, bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas ir teikti kokybiškas kvalifikacijos tobulinimo paslaugas;

17.3. skatinti, kad muziejininkai kvalifikacijos tobulinimo renginiuose įgytas žinias ir gebėjimus aktyviai taikytų savo praktinėje veikloje;

17.4. plėtoti profesinį bendradarbiavimą ir gerosios darbo patirties sklaidą.

IV. MUZIEJININKŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO FORMOS, ORGANIZAVIMAS IR FINANSAVIMAS

18. Šių Nuostatų 17 punkte numatyti uždaviniai bus įgyvendinami taikant šias muziejininkų kvalifikacijos tobulinimo formas: kursai, mokymai, seminarai, konferencijos, stažuotės ir pan.

19. Kvalifikacijos tobulinimą organizuoja Kultūros ministerija, muziejai, muziejų steigėjai.

20. Kultūros ministerija pagal kompetenciją inicijuoja muziejininkų kvalifikacijos tobulinimą ir tam skiria lėšas.

21. Muziejai, muziejų steigėjai:

21.1. strateginiuose arba metiniuose muziejų veiklos planuose numato veiklą, skirtą muziejininkų kvalifikacijai tobulinti;

21.2. analizuoja muziejininkų kvalifikacijos kėlimo poreikius ir nustato jos tobulinimo prioritetus muziejuje;

21.3. teisės aktų nustatyta tvarka sudaro sąlygas muziejininkams tobulinti kvalifikaciją;

21.4. bendradarbiauja su muziejininkų kvalifikacijos tobulinimo institucijomis, teikia joms siūlymų ir pageidavimų dėl muziejininkų kvalifikacijos tobulinimo organizavimo;

21.5. analizuoja, kaip muziejininkai kvalifikacijos tobulinimo metu įgytas kompetencijas pritaiko savo praktinei veiklai ir muziejų paslaugų kokybei gerinti.

22. Kvalifikacijos tobulinimas, atsižvelgiant į finansines galimybes, gali būti finansuojamas:

22.1. iš valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšų;

22.2. juridinių ar fizinių asmenų, pačių kvalifikacijos tobulinimo renginių dalyvių lėšomis;

22.3. kitų šaltinių lėšomis.
